

функціонування системи пруденційного регулювання та нагляду за фінансовими ринками відповідно до існуючої в ЄС утворено робочу групу з питань розроблення рекомендацій щодо пруденційного нагляду на ринку цінних паперів.

За результатами опрацювання робочою групою питань впровадження пруденційного нагляду на фондовому ринку розроблено Заходи щодо реалізації основних засад розвитку пруденційного нагляду на фондовому ринку. Комісія рішенням від 27.03.2007 №1048 затвердила зазначені Заходи.

З метою впровадження механізмів пруденційного нагляду прийнято наступні нормативно-правові акти Комісії:

з метою сприяння реалізації Комісією повноважень, визначених Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», виконання норм, передбачених Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок», та обмеженню ризиків при здійсненні професійної діяльності на фондовому ринку, а саме діяльності з торгівлі цінними паперами, розроблено Положення про розрахунок показників ліквідності, що обмежують ризики професійної діяльності на фондовому ринку, затверджене рішенням Комісії від 27.12.2007 №2381 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.01.2008 за №61/14752;

для забезпечення регуляторних повноважень Комісії щодо нагляду за торгівцями цінних паперів Комісією були розроблені зміни до Положення про порядок складання адміністративних даних щодо діяльності торгівців цінними паперами та подання відповідних документів до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, затвердженого рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 08.06.2004 №279 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09.09.2004 за №1122/9721 (зі змінами та доповненнями).

Зазначені зміни затверджені рішенням Комісії від 27.12.2007 №2380 «Про внесення змін до рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 08.06.2004 №279 «Про затвердження Положення про порядок складання адміністративних даних щодо діяльності торговців цінними паперами та подання відповідних документів до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.01.2008 за №60/14751.

2.7. КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ УЧАСНИКІВ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ, ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕСТИТОРІВ ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Одним з пріоритетних напрямів діяльності Уряду України щодо розвитку фінансових ринків (банківського, фондового, небанківських фінансових установ) залишається боротьба та запобігання легалізації (відмиванню) коштів, отриманих злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Після створення Національної системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму зусилля Комісії були направлені на подальший розвиток системи та підвищення ефективності її функціонування.

Для забезпечення поставленої мети були визначені заходи з удосконалення законодавства, навчання та методичної допомоги суб'єктам первинного фінансового моніторингу, посилення контролю за суб'єктами первинного фінансового моніторингу, виконання рекомендацій Спеціального комітету експертів з питань оцінки заходів боротьби з відмиванням коштів.

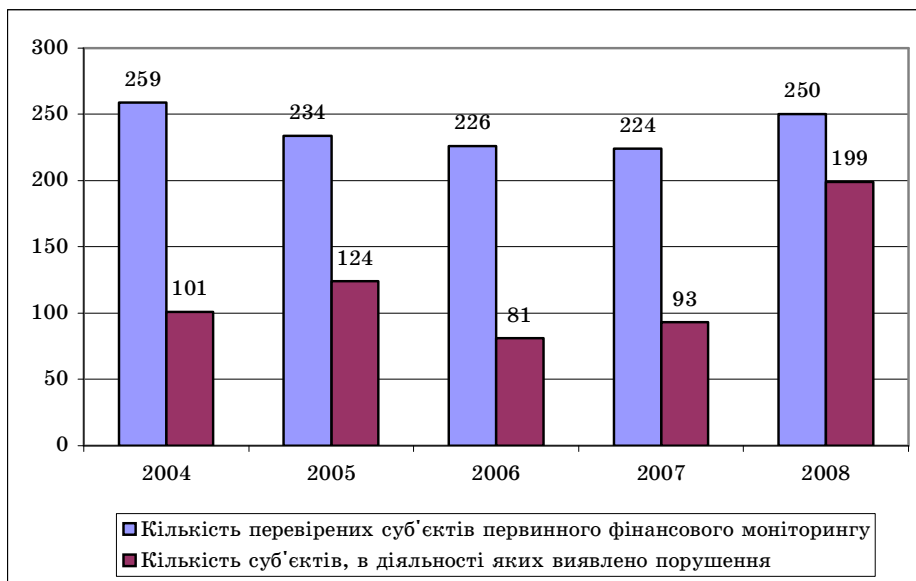
Комісією опрацьовано, внесено пропозиції та погоджено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму». Рішенням Комісії від 03.06.2008 №921 затверджено зміни до Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів, затвердженого рішенням Комісії від 04.10.2005 №538. Зазначеними змінами передбачена подальша імплементація положень міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів та фінансуванню тероризму.

З метою вжиття відповідних заходів суб'єктами первинного фінансового моніторингу рішенням Комісії від 11.07.2008 №759 затверджені рекомендації професійним учасникам ринку цінних паперів про додаткові заходи з питань фінансового моніторингу, у разі надання послуг із застосуванням новітніх технологій.

Комісією спільно з ДПА України продовжується робота щодо виявлення та припинення діяльності акціонерних товариств з ознаками фіктивності. Комісією за 2008 рік скасовано реєстрацію випуску акцій 619 акціонерних товариств та зупинено обіг акцій 259 акціонерних товариств.

Комісією складено, ведеться та оприлюднюється перелік емітентів цінних паперів, про які є відомості щодо відсутності за місцезнаходженням юридичної особи або про які відсутнє підтвердження відомостей про юридичну особу, тобто перелік емітентів, що мають ознаки фіктивності. Цей захід рекомендовано спеціальним Комітетом експертів ради Європи з питань оцінки заходів боротьби з відмиванням коштів за наслідками другого раунду оцінки України. Інформація розміщується на Інтернет-сайті Комісії та оновлюється щомісяця.

З метою реалізації своїх повноважень щодо регулювання та нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу, протягом року Комісією проведено 250 перевірок, з них 42 перевірки компаній з управління активами, 90 реєстроутримувачів, 100 торговців та 18 зберігачів. Кількість вжитих за наслідками перевірок заходів впливу за 2008 рік становить 199, застосовано 35 штрафних санкцій на загальну суму 78,90 тис. грн, внесено 112 письмових попереджень, 37 розпоряджень про усунення порушення та складено 15 протоколів про адміністративні правопорушення (діаграма 2.3).

Діаграма 2.3. Кількість проведених перевірок та виявлених порушень вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» у 2004-2008 рр.

Комісією на підставі отриманої від Державного комітету фінансового моніторингу України інформації та за результатами здійснених перевірок проводиться аналіз результативності заходів щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, які вживаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу. За результатами аналізу формується список суб'єктів, що мають високий ризик порушення законодавства, які включаються до план-графіку перевірок.

Працівники Комісії постійно беруть участь у засіданнях тимчасової робочої групи з розгляду проблемних питань суб'єктів первинного фінансового моніторингу – небанківських установ. За результатами роботи, розгляду та опрацювання проблемних питань Державним комітетом фінансового моніторингу України спільно з Комісією готуються та оприлюднюються на офіційних сайтах методичні роз'яснення щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму.

Представники Комісії також постійно беруть участь у роботі міжвідомчої робочої групи з дослідження методів та тенденцій у відмиванні доходів, одержаних злочинним шляхом, утвореної постановою Кабінету Міністрів України від 02.10.2003 №1565.

Підвищення кваліфікації з питань фінансового моніторингу в сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму в Державному навчальному закладі післядипломної освіти «Навчально-методичний центр ДКФМУ» пройшли п'ятнадцять працівників центрального апарату Комісії та два працівника територіальних органів Комісії.

В рамках Проекту з питань боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму в Україні (MOLI-UA-2) представники Комісії взяли участь у навчальному візиті до Польщі та Швеції.

Важливим освітнім заходом щодо протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму була організація, спільно з Державним комітетом фінансового моніторингу України, Державним навчальним закладом післядипломної освіти «Навчально-методичний центр ДКФМУ» та Проектом MOLI-UA-2 за фінансової підтримки Європейської комісії, другої щорічної конференції з протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму за темою: «Фінансовий моніторинг в умовах глобалізації світової економіки», в якій взяли участь і представники Комісії.

З початку 2008 року відповідно до Порядку організації професійної підготовки фахівців з питань фінансового моніторингу професійних учасників ринку цінних паперів, затверджених рішенням Комісії від 10.12.2003 №562 із змінами, за єдиною програмою пройшли навчання 1672 працівника суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Основна увага з боку фахівців Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку в цій сфері приділяється всебічному, своєчасному кваліфікованому розгляду звернень, адекватному реагуванню на виявлені правопорушення на ринку цінних паперів, неухильному виконанню норм Закону України «Про звернення громадян».

Протягом 2008 року до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку надійшло на розгляд 6 287 звернень від фізичних осіб щодо порушення їх прав та законних інтересів на ринку цінних паперів (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка надходження звернень громадян за період з 2004-2008рр.

	2004	2005	2006	2007	2008
Кількість звернень	7955	10055	6864	5835	6287

Майже 78% звернень, що надійшли до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку складають скарги міноритарних акціонерів на діяльність акціонерних товариств. Типовими порушеннями прав акціонерів, як і в попередні роки, залишаються наступні:

- порушення права на рівне ставлення до всіх акціонерів;
- порушення права на участь в управлінні товариством;
- порушення права на отримання інформації про діяльність акціонерного товариства;
- порушення права акціонера на отримання частини прибутку у вигляді дивідендів;
- порушення прав акціонерів під час додаткового випуску акцій.

Значна кількість звернень – це листи громадян, які довірили приватизаційні майнові сертифікати, компенсаційні сертифікати та кошти фінансовим посередникам. У зв'язку з тим, що товариства згорнули свої представництва в регіонах України, громадяни не мають інформації щодо їх місцезнаходження та діяльності.

Типовими питаннями є наступні:

відсутність будь-якої інформації протягом багатьох років про діяльність товариств та неможливість встановити їх місцезнаходження;

відсутність дивідендів за підсумками діяльності товариств;

недовіра до інформації, що надається товариствами про відсутність прибутків від їх фінансово-господарської діяльності та неможливість перевірити її достовірність.

Пропозиції громадян та інформаційні запити складають незначний відсоток від загальної кількості звернень. 98% становлять скарги, заяви та клопотання громадян.

Аналіз соціально-професійного стану заявників свідчить про те, що понад 80% звернень надходить від найменш захищених верств населення України – пенсіонерів, ветеранів війни та праці, інвалідів, громадян, що потребують матеріальної підтримки та соціального захисту.

Враховуючи особливості законодавства про цінні папери та слабку правову обізнаність населення, Комісією надаються вичерпні, ґрунтовні відповіді та роз'яснення законодавства. При цьому інформація надається у максимально доступній для заявників формі. Заявники завжди мають можливість ознайомитись з матеріалами перевірок своїх звернень, брати участь у перевірці поданих ними заяв.

Повторні звернення громадян складають менше 1% від загальної кількості звернень. Причиною надходження повторних звернень є, як правило, нерозуміння законодавства про цінні папери та неможливість здійснити захист своїх прав та охоронюваних законом інтересів у судовому порядку.

У Комісії постійно здійснюється особистий прийом громадян. Відповіді та роз'яснення на найбільш типові запитання оприлюднюються у засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Комісії у розділі «Каталог послуг», у підрозділі «Громадянам України» функціонує «Інтернет-приймальня». В Комісії створена та постійно діє «гаряча» телефонна лінія для звернень громадян. Телефон «гарячої» телефонної лінії та графіки прийому громадян друкуються у офіційному друкованому виданні «Відомості Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку».

2.8. ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Протягом 2008 року центральним апаратом Комісії порушувались справи про правопорушення на ринку цінних паперів (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Інформація про кількість порушених справ про правопорушення протягом 2008 року (за видами учасників)

Учасники фондового ринку	Порушено справ	Складено актів про правопорушення
Учасники фондового ринку, які порушили вимоги законодавства про цінні папери стосовно спільного інвестування та управління активами інститутів спільного інвестування		
Інвестиційні фонди та взаємні фонди інвестиційних компаній	3	3
Компанії з управління активами інститутів спільного інвестування	33	33
Учасники фондового ринку, які порушили вимоги законодавства про цінні папери стосовно подання адміністративних даних та інформацій учасниками ринку цінних паперів		
Реєстратори власників іменних цінних паперів	11	11
Торговці цінними паперами	199	199
Організатори торгівлі	2	2
Саморегульвні організації	1	1
Емітенти цінних паперів	237	234
Учасники фондового ринку, які порушили вимоги законодавства про цінні папери стосовно корпоративного управління		
Зберігачі цінних паперів	9	9